

HEM *gjuva* HEM

Endast
34:50
164 sidor!

Med smak
av Öland

Picknick i
regnbågens
färger

Vattenlyx
**MED POOL
OCH DAMM**

Måla fönster,
trädgårdsmöbler
och detaljer

Tapeter med
naturinspiration

Barnens
djungelrum

trivsamma
3 HEM

.. *Sommarens*
FÄRGFROSSA!

DEN PRAKTISKA INREDNINGSTIDNINGEN

TIDSAM
0994-08
0.8
7 388099 403456

Handmålade BLOMSTERPRAKT

TEXT SUZANNE LINGE FOTO BOB RIVES

Vi har följt med Hanna Säfström när hon undervisar i blomstermålning på Skansen. Lär dig att måla schabloner direkt på väggen och få det att se riktigt snyggt och proffsigt ut.

Hanna Säfström är dekorationsmålare, färgsättare och inredare och har under årens lopp utfört och restaurerat flera av Skansens dekorationsmålningar. Tillsammans med sina två kollegor Lotta Hammar och Sara Kebbon driver hon nätverket Karla Design och Dekorationsmåleri på Karlavägen i Stockholm. Då hon specialiserat sig på äldre måleritekniker håller hon regelbundet kurser som arrangeras av Skansens Byggnadsvård inom detta område. På Blomster- och illusionsmålerikursen lär sig deltagarna att bland annat att göra falska skugglister, dra streck, måla schabloner och övningsmåla blommor på schablonplast.

HANDMÅLADE SCHABLONER

Förr i tiden var det vanligt att man dekorerade sina hem med blommor, blad, skugglister och falska paneler. Hade man inte råd med riktiga väggpaneler, till exempel, var det

”Det är målarens ’misstag’ – livfulla penseldrag och schwung i handleden – som gör att varje streck, blomma och mönster blir något olika. Det blir levande och personligt vackert.”

vanligt att man istället målade paneler direkt på väggen. Resultaten var slående realistiska och ofta till och med vackrare än riktig panel. Blommor och schabloner målades ofta på väggen istället för tapet, och till detta användes limfärg. Den stora skillnaden mellan handmålade schabloner och listverk och riktiga tapeter och paneler är misstagen. Det är målarens ”misstag” – livfulla penseldrag och schwung i handleden – som gör att varje streck, blomma och mönster blir något olika. Det blir levande och personligt vackert. Äger man ett gammalt hus så kan handmålade schabloner eller falska skugglister bidra till att bevara känslan av äldre charm.

MÅLA PANNÅER

Innan Hanna Säfström visar hur man målar schabloner och lister börjar hon med att grundmåla några pannåer. Pannåer är bra att öva på innan man målar väggen på riktigt. Till detta använder hon Alcro V-slip som är en

OVAN VÄNSTER TILL HÖGER

I Skansenbutikens finns dekorpenslar i alla möjliga former att välja mellan.

Genom att blanda grön umbra med vitt får man en varm ljusgrå nyans. I Skansenbutikens finns torra pigment i flera olika kulörer.

Torra pigment är utmärkta att blanda färg med.

Hanna har även en kurs i träddring och marmorering på Skansen.

Det är viktigt att ta väl hand om sina penslar. Såpa är det absolut bästa att tvätta dem med. Då håller de sig mjuka och börjar inte spreta. Skansens egen såpa finns att köpa i Skansenbutikens.

NEDAN

Schabloner ritas först upp på ett vanligt papper.

Hanna illustrerar principerna för målning av falska skugglister och paneler.

VÄNSTER Schablonen skärs försiktigt ut med en rakbladskniv. Man får göra en schablon för varje färg man tänker använda.

Att hitta sin schablon är inte lätt. Det finns mycket att välja mellan.

NEDAN Färgen duttas försiktigt på schablonen med en svamp. Blir det för svagt är det bara att dutta en gång till.

”Man uppnår en tredimensionell effekt med breda och ljusa, smala och mörkare skuggor tillsammans med vita glansdagrar. Effekten blir häpnadsväckande och full av liv.”

vanlig vit snickerifärg.

– Detta är inte någon kulturhistorisk färg men den fungerar bra för detta ändamål, berättar Hanna.

V-slipen kan enkelt blandas med brytfärg för att få en annan ton. Med en elementroller förs grundfärgen på pannån.

– En elementroller ger en bra ytstruktur, ”gräng”, menar Hanna. Vill man ha en helt slät yta kan man istället använda en skumgummiroller.

EN SCHABLON FÖR VARJE FÄRG

När man gör schabloner är det bra att rita upp mönstret på ett papper först. Mönstret måste innehålla broar så att det håller ihop när det skärs ut. Över ritningen läggs sedan schablonplast som sätts fast med tejp. Schablonen ritas av på plasten med en spritpenna. Papperet tas bort och schablonen kan därefter skäras ur plasten med en skalpell. Det är svårt och pilligt att skära ut schabloner så det gäller att vara mycket försiktig. Ska man använda flera färger skär man endast ut de delar som ska vara i samma färg. Sedan får man göra en ny schablon där man skär ut delarna för nästa färg och så vidare.

TORR FÄRG TILL MÅLNING

När man ska måla schablonen sätts den fast på underlaget med en bit maskeringstejp. Man måste rita någon markering på plasten så man vet var man ska måla nästa schablon. Färgen blandas med lämplig färg och kulör, i detta fall torrt pigment och v-slip, alternativt c-bas om man vill ha mörkare färg. Pigmentet bör mosas ordentligt in i färgen så man får en torr färg som inte rinner när man målar. Annars blir mönstret kladdigt. Sedan tar man en svamp och duttar i först i färgen och sedan försiktigt på schablonen.

– Det gäller att endast ta lite färg och dutta uppifrån och ned, annars smiter den under kanterna på schablonen, berättar Hanna.

Blir det för svagt så tar man och duttar med färg en gång till. Gör man stora schabloner kan man med fördel använda en skumgummiroller.

– Jag använder inte gärna stöplare, det är så lätt att stråna hamnar under mallen. Jag tycker att täta svampar fungerar bättre, säger Hanna.

Schablonplast är även utmärkt att öva penselföring på. Genom att blanda linolja

och tuboljefärg får man en filmjölksliknande konsistens som aldrig torkar, att öva med. När man är färdig är det bara att torka bort med en trasa (lägg sedan trasan i ett brandsäkert kärl då linolja kan självantända).

– För att få spetsiga blomblad trycker man ned penseln, drar, snurrar och lättar, säger Hanna och visar hur man gör.

SKUGGMÅLNING

Om man vill göra skugglister eller falska väggpaneler kan man till exempel använda snickerifärg och lasyr beroende på hustyp, motiv och underlag. Lasyr blandas med torrt pigment till en tunn färgnyans. Det är bra om skuggorna inte blir alltför mörka för att det ska se naturligt ut. En god idé är att rita tunt med blyerts där man tänkt måla först. Sedan kan man stryka på lasyren där skuggan på panelen ska vara. Lasyren ska strykas tunt, tunt, annars pärlar det sig. Har man tagit för mycket kan det torkas bort innan det torkat. Om man fördriver lasyren något med en bred mjuk pensel får man en realistisk skugg-effekt. Det tar ungefär en kvart innan lasyren torkar, så detta är den tid man har på sig att arbeta med färgen när den väl sitter på underlaget.

Innan man drar de lite mörkare skuggstrecken måste man bestämma var solen ska komma ifrån.

– I målerivärlden kommer solen alltid från ett hörn. Effekten brukar bli vackrast då, säger Hanna.

HÖGER När man har ritat av schablonen på papper fäster man en bit plastfilm över mönstret. På plasten ritas man sedan av konturerna med en spritpenna.

NEDAN När schablonen är färdig kan plastmallen tas bort och användas på nästa ställe där schablonen ska målas – så fort den är torr.

När en schablon är färdigmålad förs mallen försiktigt över till nästa plats schablonen ska målas på.

”För att få spetsiga blomblad trycker man ned penseln, drar, snurrar och lättar.”

Skuggorna läggs sedan utefter detta. En tunn lasyr blandas till och dras försiktigt utefter en linjal. Linjalen man använder till detta ändamål måste vara falsad och ha luft mellan underlaget och penseln. Annars smetar färgen.

Överallt där man inte lägger skuggor lägger man sedan glansdagar med vitt. På så sätt uppnår man en tredimensionell effekt med breda och ljusa, smala och mörkare skuggor tillsammans med vita glansdagar. Effekten blir häpnadsväckande och full av liv. Resultatet blir faktiskt vackrare än en riktig panel.

MARMORILLUSIONER

Förutom blomster- och illusionsmålerikurser, har Hanna även kurser i marmorering och träädning på Skansen. Att få ett enkelt material att se ut som ett dyrare var väldigt populärt förr. Tekniken blev en konstform och idag är illusionen ofta vackrare än originalet. Mången trappuppgång har återfått sina marmorerade väggar och träådade dörrar under Hannas händer. På Skansen har paviljonger, hus och herrgårdar dekorerats med blommor, bladgirlander, schabloner och falska paneler. Efter en kurs på Skansen har dessutom nya deltagare tagit hem kunskaper om dekorationsmåleriets hemligheter och kan ge sig i kast med att dekorera sina egna väggar. Gamla målerimetoder för gamla hus ger charm och skönhet åter.

En vacker blomranka målas på plastfilm med en spritpenna innan den försiktigt skärs ut med en rakbladskniv.

Med oljefärg utspädd med linolja kan man öva penselföring på schablonplast. Färgen kan enkelt torkas av när man är färdig.

